

**HESHIISKA CAALAMIGA AH EE
XAKAMAYNTA FALALKA
ARGAGAXISADA NUKLIYEERKA**

**QARAMADA MIDOOBAY
2005**

Heshiiska Caalamiga ah ee Xakamaynta Falalka Argagaxisada Nukliyeerka

Wadamada ku jira Axdigan,

Iyagoo maanka ku haya ujeedooyinka iyo mabaadi'da Axdiga Qaramada Midoobay ee ku saabsan ilaalinta nabadda iyo amniga caalamiga ah iyo horumarinta deris-wanaagga iyo xiriirka saaxiibtinimo iyo iskaashiga ka dhexeeya dowladaha,

Dibu xasuusinta Baaqii Munaasabada Konton Guurada Qaramada Midoobay ee 24kii Oktoobar 1995kii,

Aqoonsiga xaqa ay u leeyihiin dhammaan dawladdaha si ay u horumariyaan una adeegsadaan tamarta nukliyeerka ujeedooyin nabadeed iyo danahooda sharciga ah ee faa'iidooyinka suurtagalka ah ee laga helayo codsiga nabdoon ee tamarta nukliyeerka,

Anigoo maskaxda ku hayna Axdiga Ilaalinta Duleed ee Walxaha Nukliyeerka ee 1980,

Waxaan si qoto dheer uga walaacsanahay kororka caalamiga ah ee falalka argagixisanimo ee nooc kasta iyo muuqaal ahaan,

Dibu xasuusinta ku dhawaaqista tallaabooyinka lagu ciribtirayo argagaxisada caalamiga ah ee lagu lifaaqay qaraarkii Golaha Guud ee tirsigiisu ahaa 49/60 ee 9kii Disambar 1994kii, kaas oo, Dawladaha xubnaha ka ah Qaramada Midoobay ay si dhab ah u xaqiijinayeen dhaleeceynta aan mugdi ku jirin ee dhammaan falalka, hababka iyo dhaqamada argagaxisada, dambiile iyo mid aan sabab lahayn, meel kasta iyo cid kasta oo ay gasho, oo ay ku jiraan kuwa wax u dhimaya xidhiidhka saaxiibtinimo ee ka dhexeeya dawladdaha iyo dadyowga khatarna ku ah wadajirka dhuleed iyo amniga dawladdaha,

Isagoo xusay in bayaanku uu sidoo kale ku dhiirri-galiyay inay si deg-deg ah dibu eegis ugu sameeyaan baaxadda qodobbada sharci ee caalamiga ah ee ka hortagga, caburinta iyo ciribtirka argagixisanimada nooc kasta oo ay tahay iyo astaanteedaba, iyadoo ujeeddadu tahay in la xaqiijiyo in la helo qaab-sharciyeed dhamaystiran oo ka kooban dhammaan dhinacyada arrinta,

Dibu soo celinta Qaraarkii Golaha Guud ee tirsigiisu ahaa 51/210 ee 17 Disembar 1996-kii iyo ku dhawaaqistii Kaabista Baaqii 1994-kii ee Tallaabooyinka Ciribtirka Argagaxisada Caalamiga ah ee ku lifaaqan,

Iyadoo la tixraacayo qaraarka Golaha Guud ee tirsigiisu yahay 51/210, waxaa la dhisay guddi ku meel gaar ah si ay u faahfaahiyaan, inter alia, heshiis caalami ah oo lagu xakameynayo falalka argagixisanimada nukliyeerka si loogu kabo qalabyada caalamiga ah ee jira,

Isagoo xusay in falalka argagixisanimo ee nukliyeerka ay ka dhalan karaan cawaaqib xumada ugu daran ayna khatar ku noqon karaan nabadda iyo ammaanka caalamiga ah,

Isagoo sidoo kale xusay in qodobbada sharciga ee dhinacyada badan ee jira aysan si waafi ah uga hadlin weerarradaas,

Iyadoo lagu qancay baahida degdegga ah ee loo qabo in la xoojiyo iskaashiga caalamiga ah ee ka dhexeeya Dawladaha si loo hindiso oo loo qaato tallaabooyin wax ku ool ah oo looga hortagayo falalka argagixisanimada ah iyo in dacwad lagu soo oogo laguna ciqaabo dembiilayaasha,

Isagoo xusay in dhaq-dhaqaaqyada ciidamada xooga dalka ay ku dhaqmaan shuruuc caalami ah oo ka baxsan qaab-dhismeedka Axdigan iyo in ka-reebista tallaabooyinka qaar ee ka mid ahaanshaha Axdigan aysan raalli ka ahayn ama aysan ka dhigayn falal kale oo sharci-darro ah, ama aysan meesha ka saarayn in dacwad lagu soo oogo sharciyo kale,

Waxaan ku heshiiyey sidatan:

Qodobka 1aad

Ujeedooyinka Axdigan:

1. "Walaxda shucaaca" waxaa loola jeedaa walxo nukliyeer ah iyo walxo kale oo shucaac ah kuwaas oo ay ku jiraan nuclides kuwaas oo si lama filaan ah u burburay (habka ay weheliso sii deynta hal ama dhowr nooc oo ah shucaaca ionizing, sida alfa-, beta-, neutron particles iyo gamma rays) taasoo laga yaabo, iyadoo ay ugu wacan tahay hantidooda shucaaca ama fiisilka, u keeni karta dhimasho, dhaawac halis ah oo jireed ama waxyeelo la taaban karo oo hanti ama deegaanka ah.

2. "Waxyaabaha Nukliyeerka ah" waxaa loola jeedaa plutonium, marka laga reebo in isotopic fiirsashada oo ka badan 80 boqolkiiba plutonium-238; uranium-233; uranium oo lagu hodmay isotope 235 ama 233; uranium ka kooban isku dhafka isotopes sida ku dhaca dabeecadda aan ahayn qaabka macdanta ama hadhaaga macdanta; ama wax kasta oo ka kooban mid ama ka badan ee kor ku xusan;

Taas oo ah "uranium tayaysan isotope 235 ama 233" macnaheedu waa uranium ka kooban isotope 235 ama 233 ama labadaba qadar sida saamiga tirada badan ee wadarta isotopes kuwaas oo isotope 238 waa ka weyn yahay saamiga isotope 235 ilaa isotope 238 ka dhacaya dabeecadda.

3. "Xarunta Nukliyeerka" waxaa loola jeedaa:

(a) Nukliyeer kasta, oo ay ku jiraan reactors lagu rakibay maraakiibta, baabuurta, diyaarada ama walxaha hawada si loogu isticmaalo ilaha tamarta si loo dhaqaaajiyo maraakiibta, baabuurta, diyaaradaha ama walxaha hawada ama ujeedo kale;

(b) Warshad kasta ama gaadiid kasta oo loo isticmaalo soo saarista, kaydinta, habaynta ama qaadista walxaha shucaaca.

4. "Qalabka" waxaa loola jeedaa:

(a) Walxaha qarxa ee nukliyeerka; ama

(b) Wax kasta oo shucaac ah oo kala firdhiya ama soo saara shucaaca kaas oo laga yaabo, iyada oo ay ugu wacan tahay sifooyinkiisa shucaaca, sababi kara dhimasho, dhaawac halis ah oo jidheed ama waxyeelo wayn oo hanti ama deegaanka ah.

5. “Gobolka ama xarunta dawladda” waxa ku jira xarun kasta oo joogto ah ama ku meel gaadh ah ama gudbin ah oo ay isticmaalaan ama ay degan yihiin wakiilo ka socda Dawlad Goboleed, xubno ka tirsan dawlad, sharci dejin ama garsoor ama saraakiisha ama shaqaalaha Dawlad ama hay’ad kale oo dadweyne. ama hay'ad ama shaqaale ama mas'uuliyiin ka tirsan urur dawladeed oo la xidhiidha waajibaadkooda rasmiga ah.
6. “Ciidanka Xoogga Dalka” waxa loola jeedaa ciidamada qalabka sida ee Dawladdu leedahay oo habaysan, tababaran oo loo qalabeeyey sharcigeeda gudaha ujeeddada koowaad ee difaaca ama amniga qaranka iyo shakhsiyaadka ku hawlan taakulaynta ciidamada qalabka sida ee ku hoos jira qaabkooda rasmiga ah. amarka, xakamaynta iyo masuuliyadda.

Qodobka 2aad

1. Qof kasta oo gala dembi dhexdiisa macnaha Axdigan haddii uu qofkaasi si sharci darro ah oo ula kac ah:
  - (a) Haysta walxo shucaac ah ama samaysta ama haysta qalab:
    - (i) Iyadoo ujeedadu tahay in la sameeyo dhimasho ama dhaawac jidheed oo culus; ama
    - (ii) Iyadoo la doonayo in waxyeello weyn loo geysto hantida ama deegaanka;
  - (b) Si kasta u isticmaala walxo shucaac ah ama qalab, ama u isticmaala ama dhaawac u geysta xarunta nukliyeerka si loo sii daayo ama khatar geliyo sii deynta walxaha shucaaca:
    - (i) Iyadoo ujeedadu tahay in la sameeyo dhimasho ama dhaawac jidheed oo culus; ama
    - (ii) Iyadoo la doonayo in waxyeello weyn loo geysto hantida ama deegaanka; ama
    - (iii) Iyadoo ujeedadu tahay in lagu qasbo qof dabiici ah ama sharci ah, hay'ad caalami ah ama Dawlad inuu sameeyo ama ka fogaado inuu sameeyo fal.
2. Qof kasta oo sidoo kale gala dembi haddii qofkaas:
  - (a) Wuxuu ku hanjabaa, duruufo tilmaamaya kalsoonida halista, inuu galo dembi sida ku cad farqada 1 (b) ee qodobkan; ama
  - (b) Waxay u dalbataa si sharci darro ah oo ula kac ah walxo shucaac ah, qalab ama xarun nukliyeer ah hanjabaad, xaaladaha muujinaya kalsoonida khatarta, ama adeegsiga xoog.
3. Sidoo kale qof kastaa wuxuu galaa dembi haddii uu qofkaasi isku dayo inuu galo dembi sida ku cad farqada 1aad ee qodobkan.
4. Qof kasta oo sidoo kale gala dembi haddii qofkaas:
  - (a) Ka qaybqaato dembiile ahaan sida ku cad cutubka 1, 2 ama 3 ee qodobkan; ama

- (b) Abaabulaya ama ku tilmaama kuwa kale inay gaf galaan sida ku cad farqada 1, 2 ama 3 ee qodobkan; ama
- (c) Si kastaba ha ahaatee waxay gacan ka geysaneysaa fulinta hal ama ka badan dembi sida ku xusan farqadda 1, 2 ama 3 ee qodobkan xaadirka ah koox dad ah oo wada ujeedo guud; tabarucaadkaas waa in uu ahaado mid ula kac ah ama la sameeyo iyada oo ujeedadu tahay in lagu sii horumariyo fal-dembiyeedka guud ama ujeedada kooxda ama la sameeyo iyada oo la og yahay ujeedada kooxda si ay u gasho dembiga ama dembiyada ay khusayso.

Qodobka 3aad

Axdigan laguma dhaqmi karo marka fal-dembiyeedka uu ka dhaco hal dal, eedaysanaha iyo dhibanayaasha ay dhalasho ahaan ka soo jeedaan Gobolkaas, dambilaha lagu soo eedeeyayna laga helo dhulka Gobolkaas, mana jirto Dawlad kale oo saldhig u ah qodobka 9aad, farqadiisa. 1 ama 2, si ay ugu dhaqmaan xukunka, marka laga reebo in qodobada 7, 12, 14, 15, 16 iyo 17, sida ku habboon, lagu dabaqo y kiisaskaas.

Qodobka 4aad

1. Ma jiro wax ku jira Axdigan oo saamaynaya xuquuqaha, waajibaadka iyo waajibaadka kale ee Dawladaha iyo Shakhsiyaadka hoos yimaada sharciga caalamiga ah, gaar ahaan ujeedooyinka iyo mabaadi'da Axdiga Qaramada Midoobay iyo sharciga caalamiga ah ee bani'aadamnimada.
2. Dhaqdhaqaaqyada ciidamada qalabka sida marka ay jiraan colaado hubeysan, iyadoo erayadaas lagu fahmay sharciga caalamiga ah ee bini'aadantinimada, kuwaasoo lagu dhaqmo sharcigaas, oo aan lagu dhaqmin axdigan, iyo howlaha ay qabtaan ciidamada dowlad-goboleedyada iyagoo fulinaya shaqadooda. Waajibaadka rasmiga ah, mar haddii ay ku dhaqmaan xeerarka kale ee sharciga caalamiga ah, laguma dhaqo heshiiskan.
3. Qodobbada farqada 2aad ee qodobkan looma fasiran karo inay raali ka yihiin ama ka dhigayaan falal kale oo sharci darro ah, ama diidaya in lagu soo oogo xeerar kale.
4. Axdigani kama hadlayo, loomana fasiran karo in uu sinaba uga hadlayo arrinta ku saabsan sharcinimada adeegsiga ama hanjabaadda adeegsiga hubka Nukliyeerka ah ee ay adeegsadaan Dowladuhu.

Qodobka 5aad

Xisbi kasta oo Goboleed waa inuu qaataa tallaabooyinkan oo kale haddii loo baahdo:

(a) In lagu sameeyo dembiyo ciqaabeed sida uu dhigayo sharcigeeda qaranka dembiyada ku xusan qodobka 2aad;

(b) In laga dhigo dembiyadaas lagu ciqaabo ciqaab ku habboon oo tixgalinaysa nooca dembiyadan.

Qodobka 6aad

Xisbi kasta oo dawladeed waa inuu qaadaa tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah, oo ay ku jiraan, haddii ay ku habboon tahay, sharciga gudaha, si loo hubiyo in fal-dembiyeedyo ku jira baaxadda Axdigan, gaar ahaan meelaha loogu talagalay ama lagu xisaabiyo inay ku kiciyaan xaalad argagax leh oo guud ahaan dadweynaha ah. ama koox dad ah ama dad gaar ah, ma jiraan xaalad lagu sababeynayo tixgelinta siyaasadeed, falsafad, fikradeed, isir, qowmiyad, diin ama dabeecad kale oo la mid ah waxaana lagu ciqaabaa ciqaabo waafaqsan dabeecadooda culus.

Qodobka 7aad

1. Xisbiyada Dawlad-goboleedyadu waa inay iska kaashadaan:

(a) Qaadista dhammaan tallaabooyinka la hirgelin karo, oo ay ku jiraan, haddii loo baahdo, waafajinta sharcigooda qaranka, si ay uga hortagaan ugana hortagaan diyaargarowga deegaanooda ee guddiga gudaha iyo dibadda ee dhulkooda ee dembiyada ku xusan qodobka 2aad, oo ay ku jiraan tallaabooyinka lagu mamnuucayo dhulalka dhaqdhaqaaqyada sharci darrada ah ee dadka, kooxaha iyo ururada dhiirigeliya, abaabula, si bareer ah u maalgeliya ama si ula kac ah u bixiya kaalmo farsamo ama macluumaad ama ku lug leh fulinta dembiyadaas;

(b) In la isweydaarsado xog sugan oo si waafaqsan xeerkooda qaranka iyo habka iyo shuruudaha lagu sheegay, isku xirka maamulka iyo tallaabooyinka kale ee la qaadayo ee ku habboon ogaanshaha, ka hortagga, cabudhinta iyo baadhista dembiyada ku xusan qodobka 2aad. iyo sidoo kale si loo bilaabo dacwad ciqaabeed ka dhan ah dadka lagu eedeeyay inay galeen dembiyadaas. Gaar ahaan, Xisbiga Dawladdu waa inuu qaadaa tallaabooyinka ku habboon si uu ugu sheego dawlada kale ee ku xusan qodobka 9aad ee ku saabsan fulinta dembiyada ku xusan qodobka 2aad iyo sidoo kale u diyaargarowga gelitaanka dembiyadaas oo ay ogaadeen. iyo sidoo kale in la ogeysiyo, halka ay ku habboon tahay, ururada caalamiga ah.

2. Xubnuhu waa inay qaadaan tallaabooyin ku habboon oo waafaqsan sharcigooda qaranka si ay u ilaaliyaan sirta xog kasta oo ay ku helaan si qarsoodi ah iyadoo loo eegayo qodobbada Axdigan Xisbi kale oo Dawladeed ama iyada oo loo marayo ka qaybgalka hawlo loo qabtay hirgelinta Axdigan. Haddii Xisbi Goboleedyadu ay si qarsoodi ah u

siyaan macluumaadka ururada caalamiga ah, tillaabooyin ayaa la qaadayaa si loo hubiyo in sirta macluumaadkaas la ilaaliyo.

3. Dhinacyada Dawladaha loogama baahna axdigani inay bixiyaan xog kasta oo aan loo ogolayn inay la xidhiidhaan si waafaqsan sharciga qaranka ama wax u dhimaya amniga dawlada ay khusayso ama ilaalinta duleed ee walxaha nukliyeerka.

4. Xisbiyada Dawladdu waa inay ku wargeliyaan Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay hay'adahooda awoodda u leh iyo meelaha isku xidhka ee ka mas'uulka ah dirida iyo helitaanka xogta ku xusan qodobkan. Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay waa in uu la socodsiiyaa macluumaadka noocaas ah ee khuseeya maamullada awoodda u leh iyo dhibcaha xiriirinta dhammaan Xisbiyada iyo Hay'adda Caalamiga ah ee Quwadda Atoomikada. Maamulka iyo goobaha isku xirka waa in si joogto ah loo heli karaa.

Qodobka 8aad

Ujeedooyinka ka hortagga dembiyada hoos yimaada Axdigan, Dhinacyada Dawladdu waa in ay sameeyaan dadaal kasta si ay u qaataan tallaabooyinka ku habboon si loo xaqiijiyo ilaalinta walxaha shucaaca, iyada oo la tixgelinayo talooyinka iyo hawlaha khuseeya Wakaaladda Tamarta Atoomikada ee Caalamiga ah.

Qodobka 9aad

1. Xisbi kasta oo Goboleed waa inuu qaadaa tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah inuu awood u yeesho inuu xukumo dembiyada ku xusan qodobka 2aad marka:

- (a) Dembigu uu ka dhacay dhulka Gobolkaas; ama
- (b) Dembiga lagu galay korka markab uu ka babanayo calanka Gobolkaas ama diyaarad ka diiwaan gashan shuruucda Gobolkaas marka uu dembigu dhaco; ama
- (c) Dembiga waxaa galay muwaadin u dhashay Gobolkaas.

2. Xisbiga Dawladdu waxa kale oo uu samayn karaa awoodiisa dembi kasta marka:

- (a) Dembiga loo geystay muwaadin u dhashay Gobolkaas; ama
- (b) Dembigu waxa lagu galay Dawlad ama xarun dawladeed oo Dawladdaas oo dibadda ku taal, oo ay ku jiraan safaarad ama goob kale oo dublamaasiyadeed ama qunsuliyadeed oo gobolkaas ah; ama
- (c) Dembiga uu galay qof aan waddan lahayn oo degganaansho caadi ah ku leh dhulka Dawladdaas; ama

- (d) Dembigu waxa loo galay isku day lagu doonayo in lagu qasbo Dawladdu inay sameeyo ama ka fogaato fal kasta; ama
  - (e) Fal-dembiyeedka lagu galay diyaarad ay maamusho Dawladda Gobolkaas.
3. Marka ay ansixiyaan, aqbalaan, ama ku aqbaleen Axdigan, Xisbi kastaa waa inuu ogeysiiyaa Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay awoodaha uu ku dhisay xeerkiisa qaranka si waafaqsan farqada 2aad ee qodobkan. Haddii wax isbeddel ahi dhaco, Xisbiga Dawladda ee ay khusayso waa in uu si degdeg ah u ogeysiiyaa Xoghayaha Guud.
4. Xisbi kasta oo Goboleed waa inuu sidaas oo kale qaadaa tallaabooyinka lagama maarmaanka u ah inuu awood u yeesho dembiyada ku xusan qodobka 2aad ee kiisaska haddii dembiilaha lagu soo eedeeyay uu joogo dhulkiisa oo aan u gacan gelinayn qof ka mid ah Xisbiyada Dawlad Goboleedyada. kuwaas oo ku dhistay awoodooda si waafaqsan farqada 1 ama 2 ee qodobkan.
5. Axdigani kama reebayo ku-dhaqanka awood kasta oo uu xisbi qaran u sameeyay si waafaqsan sharciga qaranka.

Qodobka 10aad

1. Marka la helo xog ku saabsan in dembi ku xusan qodobka 2aad uu galay ama laga galayo dhulka Xisbi Dawladeed ama in qof geystay ama lagu eedaynayo inuu ku sugan yahay dhulkeeda. , Xisbiga Gobolka ee ay khusayso waa in uu qaado talaabooyinka lagama maarmaanka u ah sharcigiisa qaranka si uu u baadho xaqiiqooyinka ku jira macluumaadka.
2. Marka lagu qanco in xaaladdu ay saamaxdo, Xisbiga Dawladda ee dhulkiisa uu joogo dembiilaha ama dembiilaha lagu soo eedeeyay waa inuu qaadaa tallaabooyinka ku habboon ee sharcigiisa qaranka si loo xaqiijiyo joogitaanka qofkaas ujeeddada dacwad-ku qaadidda ama isu-celinta.
3. Qof kasta oo la qaadayo tallaabooyinka ku xusan farqada 2aad ee qodobkan waxa uu xaq u yeelanayaa.
- (a) Inuu la xidhiidho iyada oo aan dib loo dhigin wakiilka ugu dhow ee dalka uu qofkaasi u dhashay ama haddii kale xaq u leh inuu ilaaliyo xuquuqda qofkaas ama, haddii uu qofkaasi yahay qof aan waddan lahayn, gobolka uu ka tirsan yahay. qofka si caadi ah u deggan yahay;
  - (b) Inuu soo booqdo wakiil ka socda Gobolkaas;
  - (c) In lagu wargaliyo xuquuqda qofkaas ee hoos yimaada cutubyada hoose (a) iyo (b).
4. Xuquuqda ku xusan farqada 3aad ee qodobkan waxa loo fulayaa si waafaqsan shuruucda iyo qawaaniinta dalka u degsan dhulka uu joogo dembiilaha ama eedaynaha, iyadoo loo eegayo in sharciyada iyo qawaaniinta la sheegay ay awood u yeeshaan in si buuxda loo bixiyo ujeedooyinka xuquuqaha ku xusan farqada 3aad ee loogu talagalay.

5. Qodobbada faqrada 3 iyo 4 ee qodobkan waxa ay noqonayaan kuwo aan waxba u dhimayn xaqa ay qolo kasta oo dawladeed sheeganayso awood sharci si waafaqsan qodobka 9aad farqadiisa 1 (c) ama 2 (c) ku martiqaado beesha caalamka. Guddiga Laanqeyrta Cas si ay ula xiriiraan una booqdaan dembiilaha lagu eedeeyay.

6. Marka Xisbi Dawladeed, si waafaqsan qodobkan, uu qof ku xidho xabsiga, waa in uu si degdeg ah ama si toos ah ama iyada oo loo sii marayo Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay u ogaysiisaa Xisbiyada Dawladda ee awood u yeeshay si waafaqsan qodobka 9-aad. Baaragaraafyada 1 iyo 2, iyo, haddii ay u aragto inay habboon tahay, Dhinacyada kale ee Dawladaha kale ee danaynaya, xaqiiqada in qofkaas uu ku jiro xabsiga iyo xaaladaha damaanad qaadaya in qofkaas la sii hayo. Dawladda samaynaysa baadhista ku xusan farqada 1-aad ee qodobkan waa in ay si degdeg ah ugu wargalisaa dhinacyada Dawladaha la sheegay natiijooyinka ay soo saareen waana in ay caddeeyaan in ay doonayaan in ay awood u yeeshaan.

Qodobka 11-aad

1. Xisbiga Dawladda ee ku sugan dhulka uu dembiilaha lagu soo eedeeyay uu joogo, xaaladaha qodobka 9-aad ee khuseeya, haddii ay soo celin waayaan qofkaas, waxaa ku waajib ah, iyada oo aan laga reebin wax kasta iyo in dembiga lagu galay dhulkiisa iyo in kale. , in ay dacwadda u soo gudbisoo iyada oo aan dib u dhac ku imanayn hay'adeeda awoodda u leh ujeeddada dacwad-ku qaadidda, iyada oo loo marayo habraac waafaqsan shuruucda gobolkaas. Maamulkaas ayaa go'aankooda u qaadan doona si la mid ah kiis kasta oo dembi kasta oo kale oo dabiici ah oo hoos yimaada sharciga gobolkaas.

2. Mar kasta oo xisbi Qaran loo ogolaado in uu sharciga qaranku dhiibo ama si kaleba isu dhiibo mid ka mid ah muwaadiniintiisa kaliya iyada oo shardi ah in qofka dib loogu celiyo gobolkaas si uu u guto xukunka lagu riday ee ka dhashay dacwadda ama dacwadda dhiibista ama dhiibista qofka ayaa la raadiyay, gobolkan iyo gobolka doonaya in qofka loo gacan geliyo waxay ku raacsan yihiin doorashadan iyo shuruudaha kale ee ay u arki karaan inay ku habboon yihiin, isu-celinta shuruudda ah ama is-dhiibida ayaa ku filan inay gudato waajibaadka ku xusan cutubka. 1aad ee maqaalka hadda.

Qodobka 12aad

Qof kasta oo xabsiga loo taxaabo ama ku saabsan tallaabo kale oo la qaaday ama dacwad lagu fuliyo si waafaqsan Axdigan waxa loo dammaanad qaadayaa in si cadaalad ah loola dhaqmo, oo ay ku jirto ku raaxaysiga dhammaan xuquuqaha iyo dammaanadaha si waafaqsan sharciga Gobolka Qofku wuu joogaa oo wuxuu ku dhaqmaa qodobbada sharciga caalamiga ah, oo ay ku jiraan sharciga caalamiga ah ee xuquuqda aadanaha.

Qodobka 13aad

1. Dembiyada lagu sheegay qodobka 2aad waxa loo qaadanayaa in lagu daray dembiyada dibu celinta ee heshiis kasta oo isu celinta ee u dhexeeya mid ka mid ah dhinacyada Waddamada ka hor inta uusan dhaqan gelin axdigan. Dhinacyada Dawladdu waxay ku hawlan yihiin inay ku daraan dembiyada sida dembiyada la soo celin karo heshiis kasta oo isu-celinta si markaas ka dib lagu dhameeyo dhexdooda.
2. Marka Xisbi Dawladeed oo isu-celinta shuruud ku xidho jiritaanka heshiis uu helo codsi dib-u-celin ah oo ka yimi dhinac kale oo aan lahayn heshiis isu-celin ah, xisbiga la codsaday wuxuu u qaadan karaa, ikhtiyaarkiisa, inuu u tixgeliyo axdigan mid sharci ah. Isu-celinta dembiyada ku xusan qodobka 2aad. Dib-u-dejintu waxay ku xiran tahay shuruudaha kale ee uu dhigayo sharciga waddanka la codsaday.
3. Dawlad-goboleedyada aan ku xidhin isu-celinta shuruudo ku xidhan jiritaanka heshiis waa inay u aqoonsadaan dembiyada ku xusan qodobka 2aad inay yihiin dembiyo isu-celinta dhexdooda ah, iyadoo la raacayo shuruudaha uu dhigayo sharciga waddanka la codsaday.
4. Haddii loo baahdo, dembiyada ku xusan qodobka 2aad waxaa loola dhaqmayaa, ujeedooyin isu-celin ah oo dhex maraysa Dawlad-goboleedyada, sida haddii lagu galay ma aha oo kaliya meesha ay ka dhaceen, laakiin sidoo kale waxay ka dhaceen dhulka Dawlad-goboleedyada. awood loo aasaasay si waafaqsan qodobka 9aad, faqrada 1 iyo 2.
5. Qodobada dhammaan heshiisyada isu-celinta iyo qabanqaabada u dhaxaysa dhinacyada Dawlad-goboleedyada ee la xidhiidha dembiyada lagu sheegay qodobka 2aad waxa loo qaadan doonaa in wax laga beddelayo si ay u dhexgalaan dhinacyada Dawlad-goboleedyada ilaa xad aanay waafaqsanayn Axdigan.

Qodobka 14aad

1. Dawlad-goboleedyadu waa inay midba midka kale awood u yeesho cabbirka ugu weyn ee kaalmada ee la xidhiidha baadhitaannada ama dacwadaha dembiilayaasha ama isu-celinta ee la keeno ee la xidhiidha dembiyada lagu sheegay qodobka 2, oo ay ku jirto kaalmada helitaanka caddaynta lagama maarmaanka u ah dacwadda.
2. Xubnuhu waa inay fuliyaan waajibaadkooda ku xusan farqada 1 ee qodobkan si waafaqsan heshiis kasta ama qabanqaabada kale ee kaalmada sharci ee labada dhinac ka dhex jiri kara. Maqnaanshaha heshiisyadaas ama qabanqaabadaas, Xisbiyada Dawladdu waa inay midba midka kale awoodo kaalmo si waafaqsan sharcigooda qaranka.

Qodobka 15aad

Dembiyada ku xusan qodobka 2aad midna looma qaadan karo, ujeeddooyinka isu-celinta ama kaalmada sharci ee labada dhinac ah, dembi siyaasadeed ama fal-dambiyeed la xidhiidha fal-dambiyeed siyaasadeed ama fal-dambiyeed ka dhashay ujeeddooyin siyaasadeed. Sidaas awgeed, codsiga isu-celinta ama kaalmo sharci oo labada dhinac ah ee ku salaysan dembiga noocaas ah lagama yaabo in la diido iyada oo la eegayo sababta oo ah in ay khusayso dembi siyaasadeed ama dembi la xidhiidha dembi siyaasadeed ama dembi ka dhashay ujeeddooyin siyaasadeed.

Qodobka 16-aad

Ma jiro wax ka mid ah Axdigan looma fasiran karo in ay ku soo rogayaan waajib ah isu-celinta ama in la bixiyo kaalmo sharci oo labada dhinac ah haddii xisbiga la codsaday uu haysto sababo la taaban karo oo uu ku rumaysto in codsiga isu-celinta dembiyada lagu sheegay qodobka 2 ama kaalmada sharci ee labada dhinac ee khuseeya arrimahaas. dembiyada ayaa loo sameeyay ujeeddo lagu dacweynayo ama lagu ciqaabay qofka iyadoo loo eegayo qofkaas isirkiisa, diintiisa, dhalashadiisa, isirkiisa ama ra'yigiisa siyaasadeed ama u hoggaansanaanta codsiga waxay sababi kartaa nacayb loo qaado jagada qofkaas mid ka mid ah sababahan.

Qodobka 17aad

1. Qofka lagu hayo ama ku guda jira xukun gudaha dhulka xisbi dawladeed oo joogitaankiisa xisbi kale laga codsado ujeeddooyin marag ah, aqoonsi ama si kale loo bixiyo si loo helo caddaynta baadhista ama ku oogidda dembiyada hoos yimaada. Heshiiska waa la wareejin karaa haddii shuruudaha soo socda la buuxiyo:

(a) Qofku si xor ah ayuu u bixiyaa oggolaansho xog ogaal ah; iyo

(b) Maamulada awooda u leh labada dawladood waa ku heshiiyaan, iyadoo la raacayo shuruudahan ay dawladuhu u arki karaan inay ku haboon tahay.

2. Ujeedada maqaalkan hadda jira:

(a) Dawladda qofka lagu wareejiyey waxay awood iyo waajibaad u leedahay inay qofka lagu wareejiyo xabsiga lagu sii hayo, haddii aanay si kale u codsan ama oggolaan gobolka qofka laga beddelay;

(b) Dawladda loo beddelayo waa in ay si la'aan ah u fulisaa waajibaadkeeda ah in ay qofka ku soo celiso gacanta dawlad-goboleedka qofka laga soo wareejiyey sidii hore loogu heshiiyey, ama sida kale lagu heshiiyey, masuuliyiinta awooda u leh ee labada Dawladood;

(c) Gobolka qofka loo beddelay ugama baahna gobolka qofka laga soo beddelay inuu bilaabo dacwadda isu-celinta dib-u-celinta qofka;

(d) Qofka lagu wareejiyay waxa uu ku helayaa abaal-marin u adeegidda xukunka lagu riday ee uu ka soo beddelay muddadii uu ku jiray gacanta dawladda loo beddelay.

3. Haddii aanay ogolayn in xisbiga uu ka soo jeedo qofka laga beddelayo si waafaqsan qodobkan xaadirka ah, qofkaas, dhalasho kasta oo uu ka soo jeedo, lama dacwayn karo, lama xidhi karo, lamana soo rogayo wax kale oo ka dhan ah xorriyaddiisa shakhsi ahaaneed. gudaha dalka uu qofkaas ku wareejinayo ee ku saabsan falalka ama xukunnada ka hor ka bixitaankiisa dhulka uu ka soo wareegay qofkaas.

Qodobka 18-aad

1. Marka la qabto ama si kale loola wareego qalabka shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka, ka dib marka la galo fal-dembiyeedka ku xusan qodobka 2, Xisbiga Gobolka ee haysta walxahan waa:

(a) Qaado tillaabooyin aad uga dhigayso mid aan waxyeello lahayn walxaha shucaaca, aaladda ama xarunta nukliyeerka;

(b) Hubi in wax kasta oo nukliyeer ah loo haysto si waafaqsan ilaalinta Hay'adda Tamarta Atoomikada Caalamiga ah; iyo

(c) In la tixgeliyo talooyinka ilaalinta jireed iyo heerarka caafimaadka iyo badbaadada ee ay daabacday Wakaaladda Tamarta Atoomikada Caalamiga ah.

2. Marka la dhammeeyo dacwad kasta oo la xidhiidha dembiga lagu sheegay qodobka 2, ama ka hor haddii uu u baahdo sharciga caalamiga ah, wax kasta oo shucaac ah, qalab ama xarun nukliyeer ah waa in la soo celiyaa, ka dib marka la tashado (gaar ahaan, oo ku saabsan hababka soo celinta iyo kaydinta.) Dawladaha ay khusayso Xisbiga Gobolka uu ka tirsan yahay, ee ka tirsan Xisbiga Dawladda ee qofka dabiiciga ah ama sharciga ah ee leh walxahaas shucaaca, qalabka ama xarunta uu yahay qaran ama degane, ama Xisbiga Gobolka uu ka yimid dhulkiisa. la xado ama si kale loo helay.

3. (a) Meesha Xisbiga Dawladdu uu ka mamnuucayo sharciga qaranka ama caalamiga ah inuu soo celiyo ama aqballo sida walxaha shucaaca, aaladda ama xarunta nukliyeerka ama halka ay dhinacyada ay khusayso ay ku heshiiyaan, iyada oo ku xidhan cutubka 3

(b) Maqaalka hadda, Xisbiga Gobolka ee haysta walxaha shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka waa inay sii wadaan inay qaadaan tillaabooyinka lagu qeexay cutubka 1 ee qodobkan; Qalabka shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka waa in loo adeegsadaa ujeedooyin nabadeed oo keliya;

(b) Haddii aysan sharci ahayn in Xisbiga Gobolka uu haysto walxaha shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka inay haystaan, Gobolkaas waa in ay xaqiijiyaan in sida ugu dhaqsaha badan loo geyn doono dowlad ay sharci u tahay haysashadaas, haddii ay ku habboon tahayna, ay bixisay dammaanad waafaqsan shuruudaha farqadda 1-aad ee qodobkan isaga oo la tashanaya dowladdaas. Ujeedada laga dhigayo mid aan waxyeello lahayn; Qalabka shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka waa in loo adeegsadaa

ujeedooyin nabadeed oo keliya.

4. Haddii walxaha shucaaca, aaladaha ama xarumaha nukliyeerka ee lagu sheegay cutubyada 1 iyo 2 ee qodobkan xaadirka ah aanay ka tirsanayn mid ka mid ah Xisbiyada Dawladaha ama muwaadin ama degane Qaybta Gobolka y ama aan la xaday ama si kale loo helay si sharci darro ah. ka soo jeeda dhulka Xisbi Dawladeed, ama haddii aanay Dawladdu raali ka ahayn in ay hesho alaabtan oo kale iyada oo la raacayo farqada 3aad ee qodobkan, go'aan gaar ah oo ku saabsan hab-dhaqankiisa waa in la qaadaa ka dib farqada 3 (b) ee qodobkan. wada tashiyada u dhexeeya Dawladaha ay khusayso iyo hay'adaha caalamiga ah ee ay khusayso.

5. Ujeedooyinka cutubyada 1, 2, 3 iyo 4 ee qodobkan xaadirka ah, Xisbiga Dawladda ee haysta walxaha shucaaca, aaladda ama xarunta nukliyeerka waxay codsan karaan kaalmada iyo iskaashiga dhinacyada kale ee Dawladaha, gaar ahaan kuwa Dawladaha ay khusayso. , iyo urur kasta oo caalami ah oo ay khusayso, gaar ahaan Hay'adda Caalamiga ah ee Quwadda Atoomikada. Dhinacyada Dawladaha iyo ururada caalamiga ah ee ay khusayso waxa lagu dhiiri galinayaa inay bixiyaan caawimo waafaqsan cutubkan ilaa iyo inta ugu badan ee suurtoogalka ah.

6. Wadamada ku lugta leh habaynta ama haynta walxaha shucaaca, qalabka ama xarunta nukliyeerka si waafaqsan qodobkan xaadirka ah waa in ay ku wargeliyaan Agaasimaha Guud ee Wakaalada Tamarta Atoomikada Caalamiga ah qaabka loo tuuray ama lagu hayo shaygaas. Agaasimaha Guud ee Wakaaladda Tamarta Atoomikada Caalamiga ah waa in uu u gudbiyaa macluumaadka dhinacyada kale ee Dawladaha.

7. Haddii ay dhacdo faafin kasta oo la xidhiidha fal-dambiyeedka lagu sheegay qodobka 2, wax kasta oo ku jira qodobkan ma saamayn doono sinaba xeerarka sharciga caalamiga ah ee xukuma mas'uuliyadda dhaawaca nukliyeerka, ama xeerarka kale ee sharciga caalamiga ah.

Qodobka 19-aad

Xisbiga Dawladda ee dembiilaha lagu soo oogo waa in, si waafaqsan sharcigiisa qaranka ama habraacyada lagu dabaqi karo, uu gaadhsiiyo natiijada kama dambaysta ah ee dacwadda Xoghayaha-Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay, kaas oo u gudbin doona xogta dhinacyada kale ee Maraykanka.

Qodobka 20aad

Dhinacyada Dawladdu waa in ay wada tashi la yeeshaan midba midka kale si toos ah ama iyada oo loo marayo Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay, iyada oo la kaashanayo e ururada caalamiga ah sida loo baahdo, si loo xaqiijiyo dhaqangelinta wax ku ool ah Axdigan.

Qodobka 21-aad

Xubnuhu waa inay u gutaan waajibaadkooda ku xusan axdigan si waafaqsan mabaadi'da sinaanta madax-banaanida iyo wadajirka dhuleed ee Dawladaha iyo faragelin

la'aanta arrimaha gudaha ee Dawladaha kale.

Qodobka 22aad

Ma jiro wax ka mid ah Axdigan oo xaq u siinaya Xisbi Dawladeed in uu ka fuliyo dhulka xisbi kale oo dawladeed ku dhaqanka awoodaha iyo gudashada hawlihiisa kuwaas oo si gaar ah ugu gaar ah masuuliyiinta xisbigaas kale ee qaranka sida uu dhigayo sharcigiisa qaranka.

Qodobka 23aad

1. Khilaaf kasta oo u dhexeeya laba dawladdood ama ka badan oo khuseeya fasiraadda ama ku dhaqanka axdigan oo aan lagu dhamayn karin wada xaajood muddo macquul ah gudaheed, marka uu mid ka mid ah codsado, ayaa loo gudbin doonaa garqaad. Haddii, lix bilood gudahood laga bilaabo taariikhda codsiga dhexdhexaadinta, dhinacyadu ay awoodi waayaan inay ku heshiiyaan qabanqaabada dhexdhexaadinta, mid ka mid ah dhinacyadaas wuxuu u gudbin karaa khilaafka Maxkamadda Caalamiga ah ee Cadaaladda, codsi, si waafaqsan Xeerka Maxkamadda.
2. Gobol kastaa waxa laga yaabaa, wakhtiga saxeexa, ansixinta, aqbalida ama ansixinta ku biirista Axdigan ama ka mid noqoshada, inay caddayso inaanay isu qaadanayn inay ku xidhan tahay farqada 1 ee qodobkan. Axsaabta kale ee Dawlad Goboleedyada kuma xidhi doono farqada 1aad ee dhinac kasta oo ka mid ah xisbi kasta oo samaystay boos celin.
3. Dawlad kasta oo samaysatay boos celin si waafaqsan farqada 2aad ee qodobkan waxa ay wakhti kasta ka noqon kartaa boos qabsigaa iyada oo ogaysiinaya Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay.

Qodobka 24aad

1. Axdigani waxa uu u furnaan doonaa saxeexa dhammaan Dawladaha laga bilaabo 14 Sebtembar 2005 ilaa 31 December 2006 ee Xarunta Qaramada Midoobay ee New York.

2. Axdigani wuxuu ku xiran yahay ansaxinta, aqbalida ama ogolaanshaha. Qalabka ansixinta, aqbalida ama ansixinta waxa lagu kaydin doonaa Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay.
3. Axdigani wuxuu u furan yahay ka mid noqoshada Dawlad-goboleed kasta. Qalabka ku biiritaanka waa in lagu shubaa Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay.

Qodobka 25aad

1. Axdigani waxa uu dhaqan galayaa soddonka maalmood ee ka dambeeya taariikhda dhigaalka 22-ka labaad ee ansixinta, aqbalida, oggolaanshaha ama ka mid noqoshada Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay.
2. Dawlad kasta oo ansixisa, aqbasha, ogolaata ama ku aqbasha Axdiga ka dib kaydinta agabka ansixinta, aqbalka, ansixinta ama ku biirista, axdigu waxa uu dhaqan gelayaa soddonka maalmood ee ka dib marka uu dalka dhigo qalabka ansixinta, aqbalida, ansixinta ama ku biirista.

Qodobka 26aad

1. Xisbi Qaran ayaa soo jeedin kara wax ka beddelka Axdigan. Wax ka beddelka la soo jeediyay waa in loo gudbiyaa dhigaal-hayaha, kaas oo isla markiiba u gudbiya dhammaan dhinacyada Dawladaha.
2. Haddii inta badan Xisbiyada Gobolku ay codsadaan dhigaaliyuhu in uu qabto shirweyne si ay uga fiirsadaan wax ka beddelka la soo jeediyay, dhigaaliyuhu waa in uu ku martiqaadaa dhammaan dhinacyada dawladda in ay ka soo qaybgalaan shirkan oo bilaabmaya ugu yaraan saddex bilood ka dib marka martiqaadyada la bixiyo.
3. Shirku waa inuu sameeyaa dadaal kasta oo lagu xaqiijinayo in wax-ka-beddelka lagu sameeyo is-afgarad. Hadday taasi suurtoagal noqon waydo, wax-ka-beddelka waa in lagu meel-mariyo saddex-meelood laba meelood dhammaan Xisbiyada Waddamada. Waxka bedel kasta oo lagu sameeyo shirka waa in uu si degdeg ah u qaybiyaa dhigaaliyuhu dhammaan dhinacyada Dawladaha.
4. Wax-ka-beddelka lagu sameeyay sida ku cad farqada 3-aad ee qodobkan waxa uu dhaqan galayaa xisbi kasta oo ka tirsan Dawlad-goboleedka oo dhigaa qalabkiisa ansixinta, aqbalida, ka-bixitaanka ama ansixinta wax-ka-beddelka soddonka maalmood ee ka dambeeya taariikhda taas oo ah saddex meelood laba meel Xisbiyada Dawladdu waxay kaydiyeen qalabkooda khuseeya. Intaa ka dib, wax-ka-beddelku waxa uu dhaqan galayaa xisbi kasta oo ka tirsan Dawlad-goboleedka maalinta soddonaad ee ka dambeeya taariikhda uu Gobolkaas dhigay qalabkiisa khuseeya.

Qodobka 27aad

1. Xisbi kasta oo Dawladeed waxa uu ku cambaarayn karaa Axdigan qoraal ogaysiis ah Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay.
2. Cambaarayntu waxay dhaqan galaysaa hal sano ka dib taariikhda ogeysiiska uu helo Xoghayaha Guud ee Qaramada Midoobay .

Qodobka 28aad

Asalka axdigan, oo qoraalada Carabiga, Shiinaha, calaamad, Faransiiska, Ruushka iyo Isbaanishka ay si isku mid ah u saxan yihiin, waxaa lagu shubayaa diyaarinta guud ee Qaramada Midoobay, kaas oo u soo diri doona nuqullo shahaado ah dhammaan.

IYADOO MARKHAATI AH, kuwa hoosta ku saxeexan, oo si sharci ah loogu oggolaaday dawladahooda, ay saxeexeen heshiiskan, oo ka furmay Xarunta Qaramada Midoobay ee New York 14kii Sebtembar 2005.